

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr Andrzej ZOLL

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, 27.08. 2002 r.

35705

RPO-409598-VII-6.5/02

Pan
gen. Jan Pyrcak
Dyrektor Generalny
Służby Więziennej
WARSZAWA

Szanowny Panie Generale,

Do Rzecznika Praw Obywatelskich wpływają wnioski skazanych, w których żalą się oni, że wprowadzony przez więziennictwo zakaz skierowania osadzonego do nauczania w szkole takiego samego typu, jaką już ukończył, ogranicza przysługujące na mocy art. 102 pkt 5 Kkw prawo do kształcenia. Zakaz ten uniemożliwia w niektórych sytuacjach rozpatrzenie przez komisję penitencjarną w trybie indywidualnym potrzeby objęcia skazanego nauczaniem w celu przekwalifikowania zawodowego.

Zgodnie z § 6 Instrukcji Nr 3 Dyrektora Generalnego SW z dnia 10 kwietnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad organizowania nauczania w szkołach oraz szkolenia kursowego przy zakładach karnych i aresztach śledczych, zakwalifikowanie osadzonego do nauczania w szkole takiego samego typu, jaką już ukończył, jest możliwe w celu przekwalifikowania zawodowego w dwóch sytuacjach: 1) w przypadku, gdy sąd orzekł w stosunku do niego zakaz wykonywania wyuczonego zawodu lub 2) gdy ze względów zdrowotnych nie może on wykonywać wyuczonego zawodu.

Wynikający z treści § 6 Instrukcji Nr 3 zakaz kierowania do nauczania obejmuje więc wszystkie inne sytuacje, które dotyczą zwłaszcza potrzeby przekwalifikowania zawodowego osoby pozbawionej wolności w związku ze zmieniającą się ofertą rynku pracy na wolności lub w celu zatrudnienia w czasie odbywania kary w innym zawodzie niż

wyuczony. Charakter ograniczeń wskazuje, że dotyczą one najczęściej osób skazanych na długoterminowe kary pozbawienia wolności.

Ograniczenia wprowadzone w § 6 omawianej Instrukcji Nr 3 nie są jednak uprawnione zarówno na gruncie prawa karnego wykonawczego, jak i regulacji dotyczących kształcenia w systemie szkolnictwa powszechnego.

Przepisy Kodeksu karnego wykonawczego, a w szczególności jego oddziału 6 - Nauczanie, stwarzają szerokie możliwości realizacji prawa skazanych do kształcenia i samokształcenia. Jedynie w art. 130 § 3 Kkw określa się pierwszeństwo w uzyskaniu możliwości objęcia nauczaniem w zakładzie karnym. Odnosi się je do skazanych, którzy nie ukończyli szkoły podstawowej lub nie mają wyuczonego zawodu albo po odbyciu kary nie będą mogli go wykonywać. Przepis ten nie pozbawia jednak skazanych, którzy nie spełniają wymienionych wyżej kryteriów, możliwości objęcia nauczaniem w zakładzie karnym.

Ograniczeń w tym zakresie nie czyni również wydane na podstawie art. 134 Kkw rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 1998 r. w sprawie nauczania w zakładach karnych... (Dz.U. Nr 156, poz. 1025). Wręcz przeciwnie; § 1 tego rozporządzenia stanowi, że nauczanie skazanych i tymczasowo aresztowanych prowadzi się m.in. dla przekwalifikowania zawodowego, wdrożenia do samokształcenia oraz podnoszenia poziomu wiedzy zawodowej i ogólnej.

Należy jednocześnie uznać, że treść § 6 omawianej Instrukcji Nr 3 wykracza poza cel określony dla jej wydania, którym jest ujednoczenie czynności związanych z organizowaniem nauczania w szkołach oraz szkolenia kursowego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity: Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147) wnoszę o skreślenie § 6 Instrukcji Nr 3 Dyrektora Generalnego SW z dnia 10 kwietnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad organizowania nauczania w szkołach oraz szkolenia kursowego przy zakładach karnych i aresztach śledczych, albo wprowadzenie takiej zmiany jego treści, która nie będzie sprzeczna z aktami prawnymi wyższej rangi.

Z wyrazami szacunku

/-/